

VERZUIMKOSTEN WERKGEVERS
TEN GEVOLGE VAN HUISELIJK GEWELD

VERZUIMKOSTEN WERKGEVERS
TEN GEVOLGE VAN
HUISELIJK GEWELD

- eindrapport -

Ir. H.C. Visee
Drs. G.H.J. Homburg

Amsterdam, april 2010
RegioPlan publicatienr. 1933

RegioPlan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 - 5315315
Fax : +31 (0)20 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door RegioPlan
Beleidsonderzoek in opdracht van het WODC.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	I
Summary	III
1 Inleiding	1
1.1 Achtergrond.....	1
1.2 Onderzoeksvragen.....	1
1.3 Wat is huiselijk geweld?	2
1.4 Methode	3
2 Verzuimkosten ten gevolge van huiselijk geweld	5
2.1 Hoe vaak leidt huiselijk geweld tot verzuim?	5
2.2 Wat is de duur van het verzuim?	5
2.3 Wat zijn de kosten van het verzuim voor de werkgever? ..	6
2.4 Het relatieve belang van de verzuimkosten huiselijk geweld	7
3 Conclusies	9
Bijlage - Vragenlijst	11

SAMENVATTING

Uit een onderzoek onder slachtoffers van huiselijk geweld is gebleken dat van de werkende slachtoffers van huiselijk geweld ongeveer 25 procent één of meerdere keren niet naar zijn of haar werk kon ten gevolge van dit huiselijk geweld. Dit betekent dat een deel van het verzuim van werknemers verband houdt met huiselijk geweld en dus tot directe kosten leidt bij werkgevers. Om te bepalen wat de omvang van deze kosten voor werkgevers is, is een internetenquête gehouden onder een representatieve steekproef van de werkzame beroepsbevolking.

Hieruit blijkt dat de werkzame beroepsbevolking naar schatting jaarlijks tussen de 412.000 en 1 miljoen dagen verzuimt ten gevolge van huiselijk geweld. Jongeren, laagopgeleiden en allochtonen verzuimen relatief vaker. De directe kosten voor werkgevers van verzuim ten gevolge van huiselijk geweld bedragen tussen de 74 en 192 miljoen euro per jaar.

SUMMARY

A study among victims of domestic violence shows that approximately 25 percent of working victims of domestic violence was unable to attend work one or more times due to this domestic violence. This means that part of the absence of employees is related to domestic violence and therefore leads to direct costs for employers. In order to determine the size of these costs for employers, an internet survey was conducted among a representative sample of the employed labour force.

This survey shows that, at a rough estimate, the employed labour force is absent between 412,000 and 1,000,000 days per year as a result of domestic violence. Youngsters, lowly educated employees and migrants are relatively more often absent. The direct costs for employers of absence as a result of domestic violence amount to between 74,000,000 and 192,000,000 euros a year.

1 INLEIDING

1.1 Achtergrond

In het kader van het project 'Aanpak huiselijk geweld', een onderdeel van het Veiligheidsprogramma, zijn het afgelopen jaar drie studies uitgevoerd naar de aard en omvang van huiselijk geweld. Uit een van de onderzoeken (onderzoek naar slachtofferschap, verder grote onderzoek genoemd) blijkt dat van de werkende slachtoffers van huiselijk geweld ongeveer een op de vier één of meerdere keren niet naar zijn of haar werk kon ten gevolge van dit huiselijk geweld. Dit betekent dat een deel van het verzuim van werknemers verband houdt met huiselijk geweld en dus tot directe kosten leidt bij werkgevers.

Een van de speerpunten binnen het huiselijkgeweldbeleid is preventie en vroegsignalering. Hierin is ook een rol weggelegd voor de werkgever. De kosten van het verzuim ten gevolge van huiselijk geweld vormen een aangrijpingspunt voor een directere betrokkenheid van de werkgever bij het voorkomen en verminderen van huiselijk geweld.

Het ministerie van Justitie wil zicht krijgen op de verzuimkosten voor werkgevers die het gevolg zijn van huiselijk geweld. Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) heeft Regioplan daartoe een onderzoek laten uitvoeren naar de omvang van het verzuim ten gevolge van huiselijk geweld en de daaraan verbonden directe kosten voor de werkgever. Dit rapport beschrijft de resultaten van dit onderzoek.

1.2 Onderzoeksvragen

Het onderzoek geeft antwoord op de onderstaande drie hoofdvragen:

1. Wat is de omvang van het verzuim door werknemers als gevolg van slachtofferschap van huiselijk geweld?
2. Welke uur- of dagtarieven gelden er voor de relevante subgroepen die in vraag 1 zijn vastgesteld?
3. Welke directe verzuimkosten voor werkgevers vloeien voort uit het verzuim van werknemers?

Bij het beantwoorden van de vragen wordt voorzover de data het toelaten, onderscheid gemaakt naar subgroepen van slachtoffers¹ (bijvoorbeeld onderscheid naar geslacht, leeftijd en etniciteit).

---

¹ Oorspronkelijk was het ook de bedoeling om onderscheid te maken naar de ernst van het huiselijk geweld en het hulpzoekgedrag van de slachtoffers. Door het gebruik van een andere dataset (zie ook paragraaf 1.4) is het niet mogelijk deze subgroepen slachtoffers te onderscheiden.

1.3 Wat is huiselijk geweld?

Voor wat betreft de definitie van huiselijk geweld sluiten we aan bij de definitie zoals deze is gebruikt in het grote onderzoek:

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer gepleegd is.

Waarbij geweld en huiselijke kring als volgt zijn gedefinieerd:

Geweld: aantasting van de persoonlijke integriteit. Hierbij wordt onderscheiden psychisch en lichamelijk geweld, waaronder seksueel geweld.

Huiselijke kring: de huiselijke kring bestaat uit (ex-)partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden.

In het grote onderzoek, worden 21 mogelijke vormen van huiselijk geweld onderscheiden (zie tabel 1.1).

Tabel 1.1 Mogelijke vormen van huiselijk geweld

Voorvallen in de psychische sfeer	Voorvallen in de lichamelijke sfeer	Voorvallen in de seksuele sfeer
Bespotten/kleineren	Dreigen lichamelijk pijn te doen	Verkrachting
In de gaten houden/volgen Verbieden uit te gaan	Voorwerp gooien Slaan met voorwerp	Seks opdringen Dwingen seksuele handelingen te verrichten
Verbieden te praten op feestjes Geen afspraken mogen maken Spullen kapotmaken/ vernielen Dreigen verbreken relatie (partner) Ander psychisch geweld	Duwen/grijpen/aan haren trekken Slaan/schoppen/bijten/ stompen Verstikken/wurgen/ branden Dreigen met mes of wapen Ander lichamelijk geweld	Ander seksueel geweld

Nu is het zo dat een deel van deze voorvallen op zich niet zonder meer als huiselijk geweld gekenschetst kunnen worden. In het grote onderzoek is hiervoor onderscheid gemaakt tussen:

- lichamelijk geweld (slaan met voorwerp, verstikken/wurgen/branden, dreigen met mes of wapen en verwonden met mes of wapen);
- seksueel geweld (alle voorvallen in de seksuele sfeer);
- stalking (voortdurend in de gaten houden);
- controleren van het sociale leven van het slachtoffer door de dader (verbieden uit te gaan, verbieden te praten op feestjes, geen afspraak mogen maken);
- agressieve gedragingen (bespotten/kleineren, spullen kapot maken/vernielen, dreigen verbreken relatie (partner), ander psychisch geweld, dreigen lichamelijk pijn te doen, voorwerp gooien,

duwen/grijpen/aan haar trekken, slaan/schoppen/bijten/stompen, ander lichamelijk geweld).

Voor lichamelijk geweld, seksueel geweld en stalking is in het grote onderzoek afgesproken dat de voorvallen uit deze categorieën altijd tot huiselijk geweld worden gerekend. Voor het controleren van het sociale leven en agressieve gedragen is er sprake van huiselijk geweld wanneer de frequentie op jaarbasis tien of meer gebeurtenissen door dezelfde dader betreft.

In de vragenlijst die gebruikt is voor het huidige onderzoek is niet gevraagd naar de frequentie van de voorvallen. Dit betekent dat voor een deel van de respondenten geen onderscheid gemaakt kan worden tussen slachtoffers van huiselijk geweld en respondenten die weleens een meer of minder vervelend incident in de huiselijke kring hebben meegemaakt. Voor het bepalen van de verzuimkosten ten gevolge van huiselijk geweld heeft dit onzes inziens geen gevolgen. Wanneer de ernst van het voorval dusdanig is dat er verzuimd moet worden van het werk, kan er gesproken worden van huiselijk geweld. In de rapportage spreken we derhalve ook van huiselijk geweld. Wel heeft het feit dat dit onderscheid niet gemaakt kan worden gevolgen voor de vergelijkbaarheid van de percentages met de percentages uit het grote onderzoek.

1.4 Methode

Voor het bepalen van de omvang van verzuim ten gevolge van huiselijk geweld is gebruik gemaakt van een korte vragenlijst, die door marktonderzoeksbureau Intomart GfK is opgesteld en uitgezet onder een representatieve steekproef uit zijn online panel.² In de periode november en december 2009 hebben vijfduizend deelnemers van het panel van achttien jaar en ouder een e-mail gekregen met een uitnodiging om deel te nemen aan het onderzoek. Bijna vierduizend respondenten hebben de vragenlijst volledig ingevuld. In de vragenlijst (zie de bijlage voor de volledige vragenlijst) is gevraagd naar het voorkomen van vervelende voorvallen in de huiselijke kring, of deze voorvallen in de afgelopen vijf jaar hebben geleid tot verzuim van werk, de duur van het verzuim en de reden voor verzuim.

Van de bijna vierduizend respondenten is voor het bepalen van de kosten van verzuim voor werkgevers ten gevolge van huiselijk geweld alleen gebruik gemaakt van de respondenten van wie bekend is dat ze op het moment van bevragen in loondienst zijn. Voor de directeuren en zelfstandigen zonder personeel (5% van de respondenten) heeft verzuim wel financiële consequenties, maar niet in termen van kosten voor de werkgever. De respondenten die niet werken, onder andere studenten, arbeidsongeschikten,

---

² Oorspronkelijk was het de bedoeling het verzuim van werk ten gevolge van huiselijk geweld te bepalen door een secundaire analyse van een dataset van het grote onderzoek naar huiselijk geweld. Deze dataset was echter niet geschikt voor het bepalen van de verzuimkosten, omdat er geen gegevens bekend waren over de duur van het werkverzuim.

gepensioneerden en werklozen (41% van de respondenten) zijn ook niet meegenomen in de analyse, omdat voor deze respondenten niet bekend is of zij een baan hadden ten tijde van de voorvallen van huiselijk geweld. Dit heeft als consequentie dat werknemers die ten gevolge van huiselijk geweld arbeidsongeschikt of werkloos zijn geworden niet zijn meegenomen bij het bepalen van de verzuimkosten. Hierdoor is er sprake van een *onderschatting* van de verzuimkosten ten gevolge van huiselijke geweld voor werkgevers.

In totaal waren er 2142 respondenten in loondienst op het moment van bevragen. Voor deze werknemers is gekeken in hoeverre zij representatief zijn voor de Nederlandse werkzame beroepsbevolking op de kenmerken leeftijd, geslacht, opleiding en etniciteit. Er blijkt in de steekproef sprake te zijn van een ondervertegenwoordiging van mannen, autochtonen en werknemers jonger dan 35 jaar (zie ook tabel 1.2). Door gebruik te maken van een weegfactor is ervoor gezorgd dat de steekproef representatief is voor de Nederlandse werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, geslacht, etniciteit en opleiding. De weegfactoren liggen tussen de 0,3 (jonge, hoogopgeleide, allochtone vrouwen) en 3,1 (jonge, laag opgeleide, autochtone mannen).

Tabel 1.2 Respons naar leeftijd, geslacht, opleiding en etniciteit

Kenmerk		% steekproef	% populatie
Geslacht	Man	53%	57%
	Vrouw	47%	43%
Leeftijd	Jonger dan 35 jaar	30%	34%
	35-45 jaar	30%	28%
	45-5 jaar	27%	25%
	55 jaar en ouder	14%	13%
Opleiding	Laag	23%	23%
	Middelbaar	43%	44%
	Hoog	34%	33%
Etniciteit	Autochtoon	75%	81%
	Allochtoon	25%	18%

Bron: Statline, Centraal Bureau voor de Statistiek, bewerking Regioplan

Voor het bepalen van de kosten van verzuim ten gevolge van huiselijk geweld voor werkgevers is gebruikgemaakt van de loonkostenstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), waarin de loonkosten worden gespecificeerd naar opleidingsniveau. Er is gekozen voor deze algemene statistiek en niet voor individuelere salarisgegevens uit bijvoorbeeld de Loonwijzer, omdat er relatief weinig cases beschikbaar waren voor de berekening (86 respondenten hebben verzuimd ten gevolge van huiselijk geweld en konden ook de duur van het verzuim aangeven). Een individuelere loonkostenberekening kan bij dergelijke aantallen leiden tot schijnnaauwkeurigheid.

In het volgende hoofdstuk worden de resultaten van de berekeningen gepresenteerd.

2 VERZUIMKOSTEN TEN GEVOLGE VAN HUISELIJK GEWELD

2.1 Hoe vaak leidt huiselijk geweld tot verzuim?

Vier procent van de werkzame beroepsbevolking heeft de afgelopen vijf jaar één of meerdere keren van werk verzuimd ten gevolge van huiselijk geweld (zie ook tabel 2.1).

Tabel 2.1 Huiselijk geweld en verzuim in de afgelopen vijf jaar

Opleidingsniveau	Geen huiselijk geweld	Huiselijk geweld geen verzuim	Verzuim t.g.v. huiselijk geweld
Laag (n=485)	75%	19%	6%
Midden (n=912)	74%	22%	4%
Hoog (n=736)	78%	18%	3%
Totaal (n=2133)*	76%	20%	4%

* Dit zijn er negen minder dan de eerder genoemde 2142 respondenten, omdat van deze negen respondenten het opleidingsniveau niet bekend is.

Uit tabel 2.1 kan worden afgeleid dat zeventien procent van de werknemers³ die de afgelopen vijf jaar te maken hebben gehad met huiselijk geweld hierdoor heeft verzuimd van werk. Bij het grote onderzoek was dit 25 procent. Dit verschil kan (deels) verklaard worden door het verschil in definitie van huiselijk geweld. In het grote onderzoek is de vraag over verzuim van het werk ten gevolge van huiselijk geweld alleen gesteld aan respondenten die de afgelopen vijf jaar te maken hebben gehad met huiselijk geweld, terwijl deze vraag in dit onderzoek is gesteld aan respondenten die een vervelend voorval hebben meegemaakt (zie voor een uitgebreidere toelichting paragraaf 1.3). Naar verwachting betreft huiselijk geweld in het grote onderzoek gemiddeld zwaardere voorvallen/geweldssituaties die vaker leiden tot verzuim dan (incidentele) vervelende voorvallen in het huidige onderzoek.

In de vragenlijst van het huidige onderzoek is gevraagd naar verzuim en niet naar ziekteverzuim. Het is daarom niet ondenkbaar dat een deel van het verzuim voor eigen rekening van de werknemer is gekomen (opnemen verlofdagen), waardoor het verzuim en de daaraan voor de werkgever verbonden kosten een *overschatting* zijn van de werkelijke kosten.

2.2 Wat is de duur van het verzuim?

De duur van het verzuim in de afgelopen vijf jaar ten gevolge van huiselijk geweld blijkt in de meerderheid van de gevallen korter dan vijf dagen te zijn.

³ Vier procent (percentage verzuim t.g.v. huiselijk geweld) gedeeld door 24 procent (20%+4%=percentage huiselijk geweld in de afgelopen vijf jaar).

Voor de berekening van het totale aantal verzuimdagen is het rekenkundige gemiddelde per categorie gebruikt. Voor de categorie meer dan vijftig dagen is gerekend met 75 dagen (zie ook tabel 2.2).

Tabel 2.2 Duur van het verzuim ten gevolge van huiselijk geweld in de afgelopen vijf jaar

Duur van het verzuim (aantal rekendagen)	% werknemers met verzuim t.g.v. huiselijk geweld
Minder dan 1 dag (0,5)	8%
Eén dag (1)	17%
Twee tot vijf dagen (3)	28%
Vijf tot tien dagen (7,5)	16%
Tien tot twintig dagen (14,5)	7%
Twintig tot dertig dagen (24,5)	4%
Dertig tot veertig dagen (34,5)	6%
Veertig tot vijftig dagen (44,5)	0%
Meer dan vijftig dagen (75)	8%
Onbekend (0)	7%
Totaal (n=89)	100%

Wanneer op deze wijze de verzuimdagen worden berekend voor de werkzame beroepsbevolking van 7,3 miljoen personen in 2008 (bron: CBS Statline), dan betekent dit dat er de afgelopen vijf jaar 3,8 miljoen dagen zijn verzuimd ten gevolge van huiselijk geweld.

Per jaar gaat het naar schatting om 760.000 dagen (het 95%-betrouwbaarheidsinterval loopt van 412.000 tot 1 miljoen dagen).

2.3 Wat zijn de kosten van het verzuim voor de werkgever?

Wanneer de loonkosten (zie kader voor definitie) naar opleidingsniveau worden gekoppeld aan de verzuimkosten dan bedragen de verzuimkosten ten gevolge van huiselijk geweld voor werkgevers naar schatting jaarlijks 136 miljoen euro (het 95%-betrouwbaarheidsinterval loopt van 74 miljoen tot 192 miljoen euro).

De beloning van werknemers heeft twee componenten: lonen enerzijds en sociale premies ten laste van werkgevers anderzijds. De lonen zijn inclusief de door de werkgever ingehouden loonbelasting en de sociale premies die ten laste komen van de werknemers. Verder omvatten de lonen naast het periodiek, direct aan werknemers betaalde loon ook de aanvullingen hierop (zoals bonussen, overwerkvergoeding, fooien en provisie), het loon in natura (zoals vrij wonen, vrije voeding, 'auto van de zaak', korting op kinderopvang, rentevoordeel, voordelig reizen) en het vakantiegeld. Ook bepaalde vergoedingen voor kosten die door werknemers zijn gemaakt in verband met de dienstbetrekking, zoals een vergoeding voor de kosten van het woon-werkverkeer, zijn tot de lonen gerekend. De sociale premies zijn de premies wettelijke sociale verzekering, pensioenpremies, overige particuliere sociale premies en toegerekende sociale premies. Deze premies komen ten laste van werkgevers, werknemers, zelfstandigen of niet-werkenden (Bron: CBS, Statline).

In tabel 2.3 worden de kosten gespecificeerd voor verschillende groepen in de beroepsbevolking (zoals eerder aangegeven biedt de beschikbare dataset geen mogelijkheden om onderscheid te maken naar de ernst van het huiselijk geweld en het hulpzoekgedrag van de slachtoffers). Jongeren, laagopgeleiden en allochtonen hebben vaker verzuimd van hun werk ten gevolge van huiselijk geweld. In de tabel zijn ook de verzuimkosten berekend per werknemer, omdat het beeld anders vertekend wordt door de omvang van de groepen in de werkzame beroepsbevolking. De jaarlijkse verzuimkosten per werknemer zijn hoger voor vrouwen, jongeren, laagopgeleiden en allochtonen.

Tabel 2.3 Verzuim ten gevolge van huiselijk geweld naar achtergrondkenmerken

Kenmerk		% huiselijk geweld afgelopen 5 jaar	% verzuim afgelopen 5 jaar	Jaarlijkse verzuim- kosten (miljoen euro)	Jaarlijkse verzuim- kosten per werkn. (euro)
Geslacht	Man (n=1120)	26%	4%	56	13
	Vrouw (n=1013)	22%	4%	80	25
Leeftijd	Jonger 35 jaar (n=631)	29%	5%	56	22
	35-45 jaar (n=634)	25%	5%	42	20
	45-55 jaar (n=570)	22%	3%	34	18
	55 en ouder (n=298)	18%	1%	4	4
Opleiding	Laag (n=485)	25%	6%	45	26
	Middelbaar (n=912)	26%	4%	48	15
	Hoog (n=736)	22%	3%	44	18
Etniciteit	Autochtoon (n=1610)	24%	4%	107	18
	Allochtoon (n=523)	18%	7%	30	22
Totaal	(N=2133)	24%	4%	136	19

2.4 Het relatieve belang van de verzuimkosten huiselijk geweld

Vanaf 2004 ligt het jaarlijkse ziekteverzuimpercentage⁴ rond de 4,3 procent (bron CBS Statline). Dit is ongeveer elf dagen per jaar. Het verzuim ten gevolge van huiselijk geweld bedraagt gemiddeld per werkzame Nederlander 0,1 dag (ongeveer 0,04%).

In de afgelopen jaren zijn voor een aantal verzuimoorzaken het aantal verzuimdagen of de kosten van het verzuim berekend. In tabel 2.4 wordt een overzicht gegeven van andere verzuimoorzaken waarvoor de verzuimdagen of de kosten van het verzuim voor de werkgever zijn berekend. Hierbij wordt opgemerkt dat iedere studie andere definities voor verzuimdagen hanteert en dat ook de kosten op uiteenlopende manieren zijn berekend. De tabel is derhalve

⁴ Het ziekteverzuimpercentage is inclusief het verzuim van langer dan een jaar en exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.

niet geschikt voor een absolute vergelijking, maar geeft een indicatie van de omvang van de verschillende oorzaken.

Tabel 2.4 Verzuimdagen en verzuimkosten naar oorzaak

Oorzaak	Jaarlijks aantal verzuimdagen	Jaarlijkse verzuimkosten	Bron
Sportblessures	-	1,4 miljard euro	Nationaal Kompas Volksgezondheid
Pesten op het werk	4 miljoen dagen	-	www.tno.nl
Overgewicht		600 miljoen euro	ESB 4533
Voorvallen in de huiselijke kring	710.000 dagen	132 miljoen euro	Berekening Regioplan

3 CONCLUSIES

Jaarlijkse verzuimen Nederlandse werknemers gemiddeld ongeveer 4,3 procent van hun werktijd vanwege ziekte (bron: CBS Statline). Om een indicatie te kunnen geven welke deel van dit verzuim verband houdt met huiselijk geweld en welke kosten hieraan verbonden zijn voor werkgevers, is een korte vragenlijst uitgezet onder een representatieve steekproef van de werkzame beroepsbevolking. Hieruit blijkt dat vier procent van de werknemers de afgelopen vijf jaar ten gevolge huiselijk geweld één of meerdere keren van werk verzuimd heeft. Jongeren (5%), laagopgeleiden (6%) en allochtonen (7%) verzuimen vaker van werk ten gevolge van huiselijk geweld.

Voor de meerderheid van de werknemers die de afgelopen vijf jaar één of meerdere keren hebben verzuimd ten gevolge van huiselijk geweld, is de totale duur van het verzuim minder dan vijf dagen. Dit betekent dat de Nederlandse werkzame beroepsbevolking jaarlijks naar schatting tussen de 412.000 en 1 miljoen dagen verzuimt ten gevolge van huiselijk geweld. De directe kosten voor werkgevers ten gevolge hiervan bedragen naar schatting tussen de 74 en 192 miljoen euro. Dit betreft alleen de directe verzuimkosten en niet de kosten van het mogelijke productieverlies ten gevolge van huiselijk geweld.

Door de opzet van het onderzoek zijn deze kosten waarschijnlijk enerzijds een onderschatting en anderzijds een overschatting van de werkelijke kosten. De mogelijke onderschatting wordt veroorzaakt doordat er geen rekening gehouden is met werknemers die ten gevolge van huiselijk geweld niet meer werkzaam zijn (arbeidsongeschikt, werkloos). De overschatting kan worden veroorzaakt doordat er gevraagd is naar verzuim en niet naar ziekteverzuim. Het is denkbaar dat werknemers vrije dagen hebben opgenomen en zich niet hebben ziek gemeld.

De kosten lijken relatief laag wanneer ze vergeleken worden met verzuimkosten voor werkgevers door andere oorzaken. Recent gepubliceerd zijn onder andere de kosten voor werkgevers van sportblessures, overgewicht en pesten op het werk. Bij een dergelijke vergelijking dient de nodige voorzichtigheid te worden betracht. De manier waarop verzuim is gedefinieerd en welke kosten zijn meegenomen in de kostenberekening zijn in de verschillende berekeningen niet identiek.

BIJLAGE

Vragenlijst

Onderstaande vragenlijst is opgesteld door Intomart Gfk en uitgezet onder vijfduizend deelnemers van haar online panel.

Vragenlijst

In dit onderzoek richten we ons voornamelijk op voorvallen, die zich hebben voorgedaan in uw huiselijke kring door toedoen van uw (ex-)partner of (ex-)echtgeno(o)t(e), uw kind(eren), een familielid, een huisgenoot of een huisvriend(in). Het gaat er dus om wie de **pleger** was, het voorval hoeft zich **niet perse bij u thuis** te hebben voorgedaan.

V1_ Kunt u aangeven of in uw huiselijke kring u wel eens de volgende voorvallen zijn overkomen? Als dat het geval is, wilt u dan aangeven in welk jaar/welke jaren deze voorvallen hebben plaatsgevonden? U kunt dit aangeven door de betreffende jaren aan te klikken. Als het een langere periode betreft, geeft u dat dan aan door meerdere vakjes aan te kruisen die van toepassing zijn.

1. U werd bespot of gekleineerd.
2. U werd voortdurend in de gaten gehouden of gevolgd.
3. U mocht niet uitgaan.
4. U mocht niet met anderen praten op feestjes.
5. U mocht geen afspraak met iemand maken.
6. Iemand heeft met opzet spullen van u kapot gemaakt of vernield.
7. Uw huidige partner of ex-partner dreigde de relatie te verbreken.
8. U had te maken met een andere vorm van psychisch geweld.

V1_ Wilt u ook bij deze vraag aangeven of deze voorvallen u wel eens zijn overkomen in uw huiselijke kring? En zo ja, in welk jaar of welke jaren dat was?

9. Iemand dreigde u lichamelijk pijn te doen.
10. Er werd een voorwerp naar u gegooid.
11. U werd geslagen met een voorwerp.
12. U bent op pijnlijke of angstaanjagende wijze geduwd of gegrepen, uw arm is omgedraaid of u bent aan uw haar getrokken.
13. U bent geslagen, geschopt, gebeten of gestompt.
14. Er is geprobeerd u te verstikken, te wurgen of te branden.
15. U bent bedreigd met een mes of wapen.
16. U bent verwond met een mes of wapen.
17. U heeft te maken gehad met een andere vorm van lichamelijk geweld.

V1_ Kunt u ook van de volgende gebeurtenissen weer aangeven of dit u wel eens in huiselijke kring is overkomen? En zo ja, in welke periode(n)?

18. U bent verkracht.
19. Er is geprobeerd u seks op te dringen.
20. U bent door uw huidige of ex-partner of ex-echtgeno(o)t(e) gedwongen seksuele handelingen te verrichten.
21. Er is een andere vorm van seksueel geweld tegen u gepleegd.

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN:

1. 2009 en/of 2008
2. 2007 en/of 2006
3. 2005 en/of 2004
4. Eerder dan in 2004
5. Weet niet meer wanneer
6. Nooit overkomen
7. Weet niet
8. Wil ik niet zeggen

/als bij tenminste één van de antwoordcategorieën bij vraag 1 het antwoord 1, 2, of 3 is

U heeft zojuist aangegeven dat u in de afgelopen vijf jaar de volgende gebeurtenissen wel eens heeft meegemaakt in de huiselijke kring.

V2 Is het wel eens voorgekomen dat u in de afgelopen vijf jaar niet naar uw werk kon door deze gebeurtenis(sen)?

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet

/als V2 = ja

V3 Kunt u inschatten hoeveel dagen u in totaal in de afgelopen vijf jaar niet naar uw werk kon als gevolg van deze gebeurtenissen?

1. Minder dan een dag
2. Eén dag
3. Twee tot vijf dagen
4. Vijf tot tien dagen
5. Tien tot twintig dagen
6. Twintig tot dertig dagen
7. Dertig tot veertig dagen
8. Veertig tot vijftig dagen
9. Meer dan vijftig dagen
10. Weet niet

/als V2 = ja

V4 Kunt u aangeven waardoor u niet naar uw werk kon?

U kunt meerdere antwoorden geven.

1. Ik kon het emotioneel niet aan.
2. Ik wilde niet dat mijn collega's het zouden merken.
3. Ik mocht niet naar mijn werk van degene die mij iets aandeed.
4. Ik ben uit huis gevlucht.
5. Ik was in een ziekenhuis opgenomen.
6. Ik schaamde me voor wat er gebeurd was.
7. Vanwege lichamelijk letsel/pijn.
8. Anders, namelijk... (vul hieronder in)
9. Weet niet.

Dan zijn we nu aangekomen bij het einde van de vragenlijst. Mocht u naar aanleiding van deze vragenlijst willen napraten over dit onderwerp, dan kunt u bij de volgende instanties terecht:

Napraten over het onderwerp:

Korrelatie (www.korrelatie.nl 0900-1450 (30 cent p/m))

Hulpverlening aan plegers van huiselijk geweld:

www.steunpunthuiselijkgeweld.nl / 0900 1 26 26 26 (5 cent p/m)

Hulpverlening bij slachtofferschap:

Slachtofferhulp Nederland (www.slachtofferhulp.nl / 0900-0101 (lokaal tarief)

Melding en aangifte:

Politie (www.politie.nl / 0900-8844 / teksttelefoon voor doven en slechthorenden: 0900-1844 (lokaal tarief))

REGIOPLAN BELEIDSONDERZOEK

Nieuwezijds Voorburgwal 35

1012 RD Amsterdam

T 020 531 531 5

F 020 626 519 9

E info@regioplan.nl

I www.regioplan.nl